

Henryk Andrulewicz

Warmińskie Serminarium Konserwatorskie PKZ we Fromborku

Ochrona Zabytków 30/1-2 (116-117), 87-88

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i zasięgu przestrzennego obszarów o wartościach kulturowych, a także ich powiązania z krajobrazem naturalnym. Wyrażono również niepokój z powodu braku kadr i niskiej rangi terenowej służby konserwatorskiej w hierarchii administracyjnej.

Opinia TUP może stać się istotnym wsparciem dla służby konserwatorskiej, zwłaszcza w zakresie ochrony zespołów zabytkowych. Należy dążyć do wskrzeszenia twórczej krytyki działalności na obszarach podlegających ochronie konserwatorskiej i nadanie jej rangi presji moralnej, łagodzącej poważne niekiedy rozbieżności poglądów na temat stosunku do dziedzictwa kulturowego i konieczności jego ochrony.

Zwrócono także uwagę na pilną potrzebę gruntowniejszego przygotowania architektów do działalności w zakresie rewalor-

yzacji środowiska kulturowego. Występowano przeciwko zawężaniu programu z dyscyplin humanistycznych na wydziałach architektury. Postulowano potrzebę ustanowienia we wszystkich miastach stanowisk architektów miejskich oraz utworzenia pracowni projektowych dla małych miast zabytkowych. Podkreślono, iż istniejące przepisy prawne można w znacznie pełniejszy sposób wyzyskać w zakresie ochrony środowiska kulturowego.

Przedstawiciele kilku sekcji TUP, Instytutu Podstaw Rozwoju Architektury PW, Instytutu Urbanistyki i Planowania Przestrzennego PW oraz Instytutu Turystyki zadeklarowali gotowość współpracy z Sekcją Ochrony Środowiska Kulturowego.

Na konferencji zostały również wygłoszone dwa referaty: dra hab. Krzysztofa Paw-

łowskiego — *Założenia i cel opracowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu sporządzania miejscowych planów szczegółowych dla obszarów o wartościach kulturowych* i doc. dr Teresy Zarębskiej — *Studium rewaloryzacji Kalisza jako propozycja metody współdziałania konserwatora z urbanistą*.

Obecnie Sekcja skupia ponad 60 członków z różnych oddziałów TUP. Przewodniczącym Zarządu Sekcji został wybrany prof. dr arch. Wacław Ostrowski, wiceprzewodniczącymi — doc. dr arch. Janusz Bogdanowski i doc. dr arch. Teresa Zarębska. Adres Sekcji: doc. dr Teresa Zarębska, Wydział Architektury PW, ul. Koszykowa 55, 00-659 Warszawa.

Krzysztof Dumala

WARMIŃSKIE SEMINARIUM KONSERWATORSKIE PKZ WE FROMBORKU

W dniach 22—23.X.1976 r. w Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku odbyło się Trzecie Warmińskie Seminarium

Konserwatorskie. Seminarium było poświęcone problemom badawczym i konserwatorskim zespołu Wzgórza Katedral-

nego we Fromborku, zasługującego na miano najwybitniejszej realizacji konserwatorskiej w 25-leciu działalności Gdańskiego Oddziału PKZ. Ów jubileusz jednego z najstarszych oddziałów PKZ w Polsce sprawił, że organizatorzy seminarium starali się zaprezentować także ogólny przegląd swojego bogatego dorobku konserwatorskiego na terenie Warmii i Mazur w okresie ostatnich 25 lat.

Na seminarium zgłoszono następujące referaty:

Maria Lubocka, *Problematyka konserwatorska województwa elbląskiego*;

Przemysław Maliszewski, *Działalność Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku*;

Jerzy Kruppé, *Problematyka i wyniki prac archeologicznych we Fromborku*;

Marian Kutzner, *Dzieje budowy katedry i zabudowy Wzgórza Katedralnego we Fromborku*;

Zbigniew Nawrocki, *Kanonie zewnętrzne we Fromborku*;

Kalina Stawicka, *Problemy technologiczne konserwacji stropów w kanonii św. Michała we Fromborku*;

Marian Arszyński, *Problematyka konserwatorska prac prowadzonych na Wzgórzu*

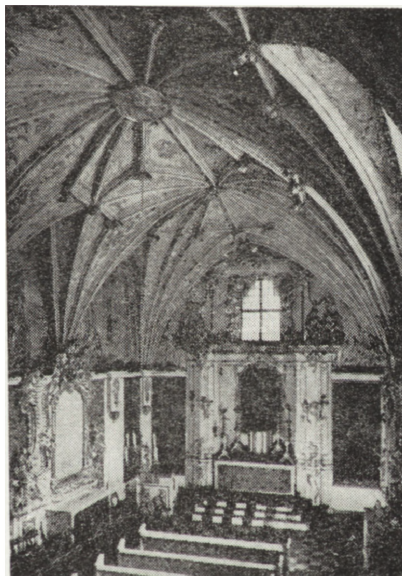

A

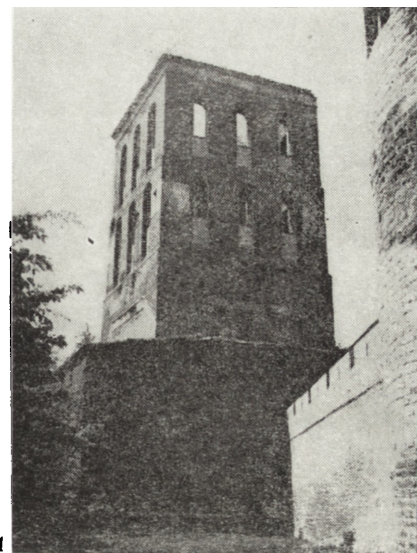

B

1. Nidzica, fragment zamku: A — stan przed konserwacją, B — stan po konserwacji (fot. A. Wołosewicz)

2. Lidzbark Warmiński, kaplica zamkowa po konserwacji (fot. A. Kolecki)

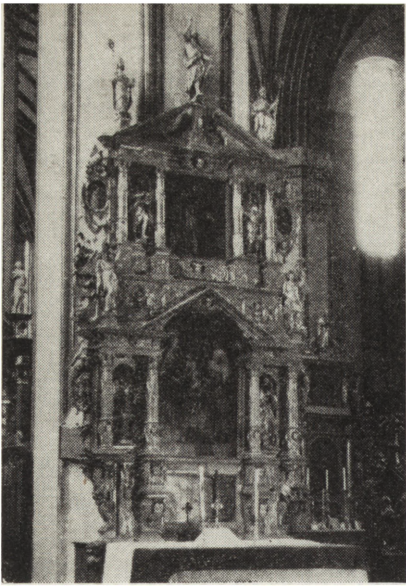

A

B

3. Frombork, dzwonnica: A — stan przed konserwacją, B — stan po konserwacji (fot. A. Kolecki)

4. Frombork, katedra, ołtarz św. Anny po konserwacji (fot. A. Kolecki)

katecharym we Fromborku w XIX i pierwszej połowie XX w.;

Tadeusz Piaskowski, *Komunikat o wynikach 25-letniej działalności PKZ na terenie Warmii i Mazur.*

Referaty mgr M. Lubockiej i dra J. Krupp nie zostały wygłoszone, ponieważ autorzy odwołali swój przyjazd.

W referatach w ciekawy sposób omówiono kilka zasadniczych dla dalszych badań architektonicznych zagadnień, przedstawiając je w szerokim przekroju kolejnych etapów prac badawczych i konserwatorskich. Na uwagę zasługuje także — omówiony w referacie dyr. P. Maliszewskiego — rozwój Muzeum Mikołaja Kopernika, wyrastającego w ciągu ostatnich lat na ważną placówkę życia kulturalnego tutejszego regionu.

Szpecially interesujące było podsumowanie imponującego bilansu wykonanych prac konserwatorskich przez Oddział Gdański PKZ, z konieczności przedstawione w krótkim, lecz bogato zilustrowanym przezroczym komunikacie, wygło-

szonym przez zastępcę dyrektora d.s. na ukowo-konserwatorskich mgra T. Piaskowskiego.

Problematyka badawcza i konserwatorska poruszona w referatach rozwijana była w późniejszej dyskusji, podczas której doszło do kształcącej konfrontacji różnych postaw badawczych, wynikających ze specyfiki warsztatów naukowych archeologa, historyka architektury, historyka i konserwatora zabytków.

Z uznaniem odnotować również należy, że gospodarze seminarium stworzyli jego uczestnikom możliwość przedyskutowania wielu szczegółowych kwestii, organizując wieczorne spotkanie towarzyskie i — następnego dnia — zwiedzanie Wzgórza Katedralnego i Oktagonu oraz interesujący objazd konserwatorski na trasie: Braniewo, Płoskinia, Pieniężno, Orneta, Pasłęk, Elbląg.

Henryk Andruliewicz

„DZIEŁO SZTUKI W KONSERWACJI” — WYSTAWA W KRAKOWIE

Wystawa — zorganizowana w październiku i listopadzie 1976 r. przez Radę Artystyczną Sekcji Konserwacji Związku Artystów Plastyków, Biuro Wystaw Artystycznych oraz Urząd Konserwatorski i Oddział PKZ w Krakowie¹ — miała charakter jubileuszowy: stanowiła prezentację osiągnięć krakowskiego środowiska konserwatorskiego w minionym trzydziestolecu powojennym. Tym samym jej zadaniem było nie tylko przedstawienie wybranych eksponatów, ale także podsumowanie wkładu środowiska krakowskiego w dzieło ochrony zabytków. Zamierzony cel został w pełni osiągnięty. Ekspozowane zabytki i różnego rodzaju materiały dokumentacyjne ukazały nie tylko ogromny i wszechstronny dorobek oraz wiele dzieł sztuki uratowanych — w dosłownym tego słowa znaczeniu — od zniszczenia, ale zaprezentowały jednocześnie — niejako w przekroju historycznym trzydziestolecia — postęp myśli, metodyki i techniki konserwatorskiej. Zasięg wystawy miał charakter ponadregionalny, gdyż objął działalność jednego z najwybitniejszych i najaktywniejszych środowisk konserwatorskich w Polsce.

Bogate tradycje „krakowskiej szkoły konserwatorskiej” związane są z historią konserwatorstwa polskiego oraz z miejscowym środowiskiem naukowym i artystycznym. Kuźnią tej teorii i praktyki stała się, zwłaszcza w latach powojennych, Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie, której słuchaczami byli niemal wszyscy konserwatorzy prezentujący swe osiągnięcia.

Wśród wystawców znaleźli się zasłużeni profesorowie tej uczelni, wychowawcy kolejnych generacji młodszych kadr konserwatorskich: Józef Edward Dutkiewicz (zm. 1963) — jeden z najwybitniejszych powojennych konserwatorów polskich, założyciel i współtwórca Wydziału Konserwacji Dzieł Sztuki ASP; Władysław Cholewiński (zm. 1968), Jan Hopliński (zm. 1974), Marian Słonecki (zm. 1969), Wiesław Kazimierz Zarzycki (zm. 1949). Tak więc wystawa prezentowała jednocześnie dorobek zasłużonej uczelni i w tym aspekcie wyraźnie nawiązywała do poprzedniej tego typu imprezy, jaka miała miejsce w Krakowie w kwietniu 1964 r., w piętnastolecie powstania Studium Konserwacji Dzieł Sztuki ASP².

Skalę wystawy obrazują najlepiej następujące dane:

Ekspozowano prace 166 konserwatorów (w tym 14 już nieżyjących). Obejrzelśmy w oryginale 109 obiektów zabytkowych, podzielonych na 9 grup rodzajowych (obrazy na podłożu drewnianym — 36, obrazy na podłożu płóciennym — 25, obrazy na blasze i mozaiki — 4, malarstwo ścienne — 7, grafika i akwarele — 3, tkaniny — 14, rzeźba drewniana — 13, rzeźba kamienna — 1, rzemiosło artystyczne — 6). Ponadto ekspozowano 21 zespołów szczegółowej dokumentacji konserwatorskiej, obejmującej przede wszystkim prace nie dające się pokazać w oryginale, np. konserwację sgraffita w Krasicy i Legnicy (1965—1973, kons. A. Bogdanowska z ze-

1. Widok na salę wystawy konserwatorskiej w Krakowie

¹ Komisarzem wystawy był Józef Furdyna. Scenariusz opracowali: Tadeusz Knaus, Zofia Medwecka i Władysław Zalewski; projekt ekspozycji — Leszek Wajda.

² M. Schuster-Gawłowska, *Wystawa prac absolwentów Studium Konserwacji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie*, „Ochrona Zabytków”, XVII, nr 3, 1964.